

Drug use, mortality and outcomes among drug users in the general population and in methadone maintenance treatment

Ingrid Davstad

Med.dr. PhD, avdelningen för socialmedicin, Institutionen för folkhälsovetenskap, Karolinska Institutet, 171 76 Solna, Beroendecentrum Stockholm, Metadonverksamheten, Box 179 14 Stockholm. E-post: ingrid.davstad@sll.se.

Huvudsyften med avhandlingen var 1) att studera det långsiktiga sambandet mellan droganvändning före 18-20- års ålder i befolkningen och dödlighet samt risk- och protektiva faktorer för positiva socio-ekonomiska utfall, 2) att studera betydelsen av metadonbehandling under opiatberoendes livsprocess.

Befolkningsstudierna med uppföljningsperioder på 35-37 år inkluderade en kohort av 48 024 män, födda 1949-50 och som mönstrade 1969/70. Självrapporterade data avseende familje-, sociala, psykologiska faktorer, drog- och alkoholkonsumtion, bedömning av kognitiv kapacitet och emotionell kontroll kopplades till data från dödlighets-, patient-, lagförings- och LISA registren.

I den första studien var både allvarligt drogmissbruk vid mönstringen och att ha använt droger och därefter ha fått en drogdiagnos vid sjukhusvård (HR 4.19, 95 % CI 3.35-5.24) förenat med en förhöjd risk att dö jämfört med icke droganvändarna efter kontroll av riskfaktorer. Flera riskfaktorer hade också samband med dödlighet.

Studie två inkluderade 35 825 individer som levde vid den 37-åriga uppföljningsperiodens slut. Cannabis och hallucinogen- erfarenhet vid mönstringen var, både år 1990 och år 2006, förenat med en högre sannolikhet för en minst tolv-årig utbildning men lägre än för icke drog användarna att vara i arbete medan ing-

en skillnad framkom i disponibel inkomst. Droganvändare vid mönstring med påföljande sjukhusvård med drogdiagnos hade lägre sannolikhet för positiva utfall. En god kognitiv kapacitet, kontakt med föräldrar och en far från socialgrupp 1 predicerade en positiv socio-ekonomisk situation.

Sidomissbruk förekom hos nästan alla 204 metadonpatienter som påbörjade behandlingen åren 1995-juni 2000 och som följdes upp till och med 2000. Sidomissbruk och lägre metadondos var vanligare hos patienter som avslutade metadonbehandlingen. En strukturerad psykosocial behandling var förenad med färre återfallsperioder.

I en 18-årsuppföljning av 157 opiatberoende personer som påbörjade metadonbehandling under åren 1989 till 1991 linkades sju register samman med journaldata. HIV-positivitet predicerade dödlighet (HR 3.8, 95% 2.23-6.49). En majoritet av levande individer var i metadonbehandling varje år. Under metadonbehandling var kriminalitet och sluten vård lägre än under perioder utan sådan behandling men skillnader förelåg mellan patientgrupper med olika antal metadonbehandlingar

Sammanfattningsvis pekar resultaten på att det är viktigt att anpassa protektiva interventioner och behandling till heterogeniteten av droganvändare.

Avhandling vid Karolinska Institutet 2010. Institutionen för folkhälsovetenskap, sektionen för socialmedicin. Återfinns på <http://publications.ki.se/jspui/handle/10616/1>.